

Kimberly Brubaker Bradley

De auteur van *De oorlog die mijn leven redde*

De oorlog
die ik
eindelijk won



Kimberly Brubaker Bradley

*De oorlog
die ik
eindelijk won*

Vertaald door Ernst Bergboer

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Vertaling: Ernst Bergboer
Ontwerp omslag: Bij Barbara
Lay-out binnenwerk: ZetSpiegel, Best

Tweede druk, 2024

ISBN 978 90 266 27774

ISBN 978 90 266 22830 (e-book)

ISBN 978 90 266 25312 (audiobook)

NUR 283

www.kokboekencentrum.nl

© 2019 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *The War I Finally Won* bij Dial Books for Young Readers, een imprint van Penguin Random House LLC, 375 Hudson Street, New York, NY 10014.

© 2017 Kimberly Brubaker Bradley

Alle rechten voorbehouden.

KokBoekencentrum Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Jessica Dandino Garrison

Hoofdstuk 1

Je kunt heel wat weten, maar dat wil niet zeggen dat je het ook allemaal gelooft.

‘Ada! Je moet wat drinken!’ De stem van Susan, dwingend. Susans handen die een mok koude thee in de mijne drukten.

‘Hoef ik niet,’ zei ik. ‘Geen zin. Echt niet.’

Susan vouwde mijn vingers om de mok. ‘Snap ik,’ zei ze, ‘maar probeer het. Dit is het laatste wat ze je geven. Morgen heb je dorst.’

Mijn rechtersvoet was misvormd; bij de enkel maakte hij een rare zijwaartse knik. Dat was mijn hele leven al zo geweest. De botten van mijn enkel waren scheefgegroeid: mijn tenen schraapten over de vloer en de zool van mijn voet wees omhoog. Lopen deed gemeen pijn. De huid van mijn voet barstte open en bloedde als ik het probeerde.

Het was de avond van 16 september 1940, een maandag, en ik lag in het ziekenhuis. Het was oorlog: Hitler had het ruim een jaar aan de stok met zo’n beetje de hele wereld, ik al elf jaar.

De volgende dag zouden artsen de bijl zetten in de vergroeide botten van mijn enkel en de boel netjes aan elkaar maken, recht, zoals het hoorde. De kans bestond dat de voet het dan weer zou gaan doen.

Ik bracht de mok thee die Susan me had gegeven naar mijn lippen. Ik dwong mezelf ervan te drinken. Mijn keel leek te worden

dichtgeknepen. Ik kokhalsde en morste thee op de dekens en het dienblad.

Susan slaakte een zucht. Ze depte de natte plekken en gebaarde naar een zuster die de vensters aan het verduisteren was dat ze het dienblad weg kon halen.

Al vanaf het begin van de oorlog werden bij het vallen van de avond de ramen verduisterd met gordijnen en schermen om te voorkomen dat Duitse bommenwerpers lichtjes en een mogelijk doelwit zouden zien. Dit ziekenhuis lag niet in Londen, dat inmiddels iedere nacht werd aangevallen, maar dat wilde niet zeggen dat het hier veilig was. Je wist nooit wat die moffen van plan waren.

‘Een brief voor u, m’vrouw,’ zei de verpleegster. Ze reikte Susan een envelop aan voor ze het dienblad wegnam.

‘Hier bezorgd? Bij het ziekenhuis? Wat vreemd...’ Susan opende de envelop. ‘Van lady Thornton.’ Ze vouwde de brief die erin zat open. ‘Die moet ze verstuurd hebben voordat ze mijn briefje met het adres van het pension kreeg. Weet je zeker dat je niks wilt eten, Ada? Toast?’

Ik schudde mijn hoofd. Het slokje thee dat ik naar binnen had gewerkt giste in mijn maag. ‘Ik word misselijk, geloof ik.’

Susans adem stokte even. Ze keek me aan, griste een kom van de onderste plank van mijn nachtkastje en plaatste die met een ferme zwaai onder mijn kin. Ik klemde mijn kaken op elkaar en hield alles binnen.

Susans hand trilde. De kom trilde mee. Ik keek naar haar gezicht. Ze zag bleek; onder haar wijd opengesperde ogen zaten donkere wallen.

‘Wat is er?’ wilde ik weten. ‘Wat staat er in die brief?’

‘Niks,’ zei ze. ‘Diep inademen. Goed zo.’ Ze zette de kom weer op zijn plek, vouwde de brief van lady Thornton op en propte hem in haar tas.

Er was iets niet in de haak. Ik zag het aan haar gezicht. ‘Is het Butter?’ vroeg ik.

‘Wat?’

‘Is er iets met Butter?’ Butter was Susans pony. Ik was dol op hem. Zolang ik in het ziekenhuis lag, logeerde hij in de stallen van lady Thornton.

‘O,’ zei Susan. ‘Nee. Dat wil zeggen: lady Thornton heeft niks over Butter gezegd en als er iets met hem zou zijn, had ze dat vast en zeker wel gedaan.’

‘Maggie dan?’ Maggie was de dochter van lady Thornton, en mijn beste vriendin.

‘Er is niks met Maggie,’ zei Susan. Haar handen beefden nog steeds een beetje. Er lag een eigenaardige blik in haar ogen. ‘Thuis is alles goed.’

‘En met Jamie is ook alles goed,’ zei ik. Dat was een vaststelling, geen vraag, want dat kon niet anders. Jamie, mijn broertje, was niet thuis, maar hier, bij ons. Susan en Jamie en Bovril, Jamies kat, verbleven in een gehuurde kamer in een pension, niet ver van het ziekenhuis. Daar was Jamie nu, met de hospita.

Jamie was zes, bijna zeven, maar nog niet helemaal. We hadden lang gedacht dat hij al zeven was, maar sinds kort hadden we zijn geboorteakte.

Ik was elf. Mijn geboorteakte hadden we ook. Wanneer ik precies jarig was, wist ik nog maar een week.

Susan knikte. ‘Met Jamie is alles goed.’

Ik ademde diep in. ‘Is er iets tussen gekomen? Word ik niet geopereerd?’ Een week geleden had mam geprobeerd ons mee te nemen; daarvoor had Susan altijd gezegd dat zij niet bevoegd was om toestemming te geven voor een operatie. Dat was ze nog steeds niet, maar dat kon haar nu niet zo veel meer schelen. Ze zei dat er een verschil is tussen wat juist is en wat is toegestaan. Ik had een operatie nodig, dus ik zou een operatie krijgen.

Ik had verder geen vragen meer gesteld.

Susan streek een haarlok van mijn voorhoofd. Ik deed mijn hoofd opzij. ‘Daar laat ik echt niets tussen komen,’ zei ze.

Toch was er nog steeds iets vreemds aan haar stem en haar gezichtsuitdrukking. Dat had iets te maken met die brief van lady Thornton, dat wist ik zeker. Lady Thornton was in staat iedereen de stuipen op het lijf te jagen. Na mijn eerste ontmoeting met haar, voor ik haar naam kende, had ik haar de IJzeren Dame genoemd. Hard als staal was ze, een botte bijl.

Maar lady Thornton was ver weg. Wij waren alles kwijt – Susans huis en alles erin – maar ik had Jamie, Susan, Bovril en Butter nog. En de volgende dag werd ik geopereerd. Dat was meer dan genoeg.

Je kunt heel wat weten, maar dat wil niet zeggen dat je het ook allemaal gelooft.

Iets meer dan een jaar geleden had ik mezelf leren lopen in de eenkamerflat van moeder, in Londen. Ik had dat geheimgehouden en elke dag het bloed van de vloer gepoetst, voordat mam thuiskwam. Ik wilde de flat uit kunnen, meer niet – ik hoefde niet de stad uit – maar dat leren lopen heeft me het leven gered. Toen mam Jamie uit Londen wegstuurde, met alle andere kinderen, om te ontsnappen aan Hitlers bommen, ben ik er ook tussenuit geglipt. Zo waren we bij Susan en Butter terechtgekomen, in een kustplaatsje in Kent.

Susan had ons eerst niet willen hebben. Wij haar ook niet, maar de pony wilde ik wel en Jamie en ik hadden nog nooit zo goed gegeten als bij haar, en uiteindelijk wilden we alle drie niets liever dan bij elkaar blijven. Natuurlijk was dat het moment waarop mam ineens weer opdook en ons ophaalde. Een week geleden was dat nog maar. Susan besloot om het er niet bij te laten zitten. Zij volgde ons naar Londen en in de nacht waarop Duitse bommenwerpers Susans huis platgooiden, zaten wij dus in Londen. Het ergste dat ons overkwam – mam die ons weer mee naar huis nam – werd het beste: we leefden nog.

Nu deed iedereen alsof die operatie van morgen het beste was wat mij gebeuren kon, waardoor ik doodsbenauwd was dat het zwaar zou tegenvallen en misschien wel helemaal verkeerd uit zou pakken.

Dat kon niet, volgens Susan. Ze hoopte dat mijn voet na de ingreep normaal zou functioneren, zei ze, maar als dat niet zo was, was het ook goed. Het zou goed komen, hoe dan ook.

Wie weet.

Het hing er maar van af wat je goed noemde.

Het was oorlog. De verpleegsters beweerden dat zij alle patiënten snel genoeg in de kelders zouden krijgen als de sirenes gingen. Maar dat hadden ze nog nooit hoeven doen, dus hoe konden ze dat zo zeker weten?

Susan boog zich voorover. Ze gaf me een knuffel. Dat was voor ons beiden ongemakkelijk. Ik ademde uit. Mijn maag was nog steeds van slag.

‘Geen zorgen,’ zei Susan. ‘Ik zie je morgenochtend. Ga maar lekker slapen.’

Ik deed geen oog dicht, maar toch ging de nacht voorbij. Het was nog vroeg in de ochtend toen Susan mijn hand vasthield terwijl een verpleegster mijn bed door een lange gang manoeuvreerde. Voor een zware witte deur bleven we staan.

De verpleegster keerde zich naar Susan. ‘Verder kunt u niet mee.’

Ik had me niet gerealiseerd dat Susan niet met me mee kon. Ik klampte me aan haar vast. ‘En als het nou niet werkt?’

Even kneep ze in mijn handen. ‘Dapper zijn,’ zei ze. Toen liet ze me los.

In de operatiezaal hield een man in een lang gewaad een masker voor mijn neus. ‘Als ik deze op je gezicht zet,’ zei hij, ‘moet je langzaam tot tien tellen.’

Ik kwam tot vier en toen viel ik in slaap.

Terugkomen was een stuk moeilijker. Mijn rechterbeen zat klem, of het was vastgebonden. Ik kon geen vin verroeren. Badend in het zweet probeerde ik me te bevrijden. Ik had een bombardement mee-

gemaakt, zat vast onder een berg puin. Mijn been zat vast, ik kon het niet bewegen. Ineens zat ik dubbelgevouwen in een zompig aanrechtkastje onder de gootsteen van ons flatje in Londen. Mam had me opgesloten. De kakkerlakken...

‘Sst.’ De stem van Susan, vlak bij mijn oor. ‘Rustig maar. Het is klaar. Alles is goed.’

Alles was helemaal niet goed. Niet in dit gootsteenkastje, niet bij mam...

Iemand hield mijn armen vast. Gooide een deken over me heen, trok hem strak over mijn lijf en stopte hem stijf in.

‘Doe je ogen eens open,’ zei Susans stem, nog altijd zacht. ‘De operatie is voorbij.’

Ik opende mijn ogen. Susans gezicht, heel wazig, hing ergens boven me. ‘Het is oké. Je bent veilig.’

Ik slikte uit alle macht. ‘Je liegt.’

‘Niet.’

‘Ik kan mijn been niet bewegen. Mijn rechterbeen, mijn klompvoetbeen...’

‘Jij hebt geen klompvoet,’ zei Susan. ‘Niet meer.’

Midden in de nacht kwam ik pas echt bij. Rond mijn bed stonden grote schermen. Daarachter schemerde een zacht licht. ‘Susan?’ fluisterde ik.

Een van de verpleegsters kwam naast mijn bed staan. ‘Dorst?’ vroeg ze. Ik knikte. Ze goot wat water in een glas en ik dronk. ‘Heb je veel pijn?’

Ik kon mijn rechterbeen niet bewegen; de artsen hadden het na de operatie in gips gepakt. Dat weet ik nu. Onder dat gips klopte een hevige, doffe pijn vanaf mijn enkel tot aan mijn knie. ‘Weet ik niet,’ zei ik. ‘Het doet altijd pijn.’

‘Te veel?’

Ik schudde mijn hoofd. Te veel pijn deed bijna niets; ik droeg alles.

De verpleegster glimlachte. ‘Mooi,’ zei ze. ‘Je moeder zei al dat je een bikkell bent.’ Ze gaf me een capsule. ‘Hier. Neem deze maar in.’

Ik zei: ‘Susan is mijn moeder niet.’ Gelukkig niet! Ik nam de pil, slikte hem door en viel weer in slaap.

Toen ik mijn ogen weer opendeed, zag ik Jamies gezicht op een paar centimeter van het mijne. Zijn haar leek in geen weken geborsteld. Zijn ogen waren rood en gezwollen. Hij huilde.

Ik werkte me in paniek half overeind. ‘Wat is er?’

Jamie sprong in een beweging boven op het bed. Hij beukte op mijn borstkas. Ik kromp in elkaar.

‘Rustig!’ maande Susan, terwijl ze hem weer van het bed plukte.

Jamie duwde zich stijf tegen me aan.

Ik sloeg mijn armen om hem heen en keek over zijn hoofd naar Susan. ‘Zeg me wat er is,’ zei ik.

‘Het stond in die brief van lady Thornton,’ zei Susan.

Ik knikte. Dat wist ik.

Jamie zei: ‘Mam is dood.’

Je kunt heel wat weten, maar dat wil niet zeggen dat je het ook allemaal gelooft.

'Verbluffend mooi. Ada is een van de onvergetelijkste personages in de moderne kinderliteratuur.'

The Washington Post

De Tweede Wereldoorlog is in volle gang, en Ada en haar broertje Jamie zijn vanuit Londen geëvacueerd naar het landgoed van de strenge lady Thornton. Daar wordt Ada aan haar klompvoet geopereerd, wat haar leven op zijn kop zet. Ze is niet langer het misvormde en beschadigde meisje waar haar moeder zo'n hekel aan had. Maar wie is ze dan wel? Terwijl de oorlog steeds dichterbij komt, voert Ada een innerlijke strijd met zichzelf. Zal het haar lukken om te wennen aan haar nieuwe leven en vrede te sluiten met haar verleden?

Kimberly Brubaker Bradley is een Amerikaanse kinderboekenschrijfster. Ze won met haar eerste boek over Ada, *De oorlog die mijn leven redde*, verschillende prijzen en ontroerde lezers van jong tot oud. *De oorlog die ik eindelijk won* is het spannende vervolg van het bijzondere verhaal van Ada.

NUR 283



9 789026 627774



KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT